

Mojmírovčan

Časopis
obce Mojmírovce

ČÍSLO 6
JÚN 2022

NEPŘEDAJNÉ
- ROČNÍK XXVIII.

- Príhovor
- Oznamy a pozvánky
- Zaznamenali sme v obci
 - » Lekári stromov
 - » Majáles a výstava historických vozidiel
 - » Pro nyckelharpa
- Spomíname Za Ľudovítom Kvasňovským
- Regionálne múzeum Mojmirovce
 - » O staviteľovi letohrádku
- Zaznamenali sme
 - » Mojmirovce privítali primátorov a starostov z celého Slovenska
- Zo života škôl
 - » Deň Zeme
 - » Deň narcisov
 - » Medzinárodný deň tanca
 - » Večer v knižnici
 - » Školský výlet do Malých Karpát
- Recepty z Urmína
 - » Grilovaný zubáč

Titulka:
Z výstavy veteránov
Foto:
Ing. Jaroslav Horváth

Zrnko múdrosti:
Príroda nikdy neporuší
vlastné pravidlá.

Leonardo Da Vinci

Mojou obcou sú
MOJMIROVCE

Vážení čitatelia,

v mesiaci jún si pripomíname viacero významných medzinárodných dní, ale tým azda najdôležitejším je hneď prvý, Medzinárodný deň detí (MDD).

Ten sa u nás na Slovensku oslavuje už od roku 1952. Myšlienka MDD vznikla na Svetovej konferencii pre blaho detí v Ženeve, v Švajčiarsku, v roku 1925. Zavedenie tohto dňa malo za cieľ urobiť deťom radosť, a zároveň poukázať na problémy týkajúce sa detí vo svete. V tomto mesiaci sú aj ďalšie dni týkajúce sa našich najmenších, o ktorých istotne viacerí nemáme ani tušenia. Sú to napríklad Medzinárodný deň nevinných detských obetí agresie (4. 6.), Svetový deň proti detskej práci (12. 6.), Medzinárodný deň dedínok SOS (23. 6.). V júni si pripomíname aj Deň otcov, ktorý pripadá v tomto kalendárnom roku na 19. jún (každoročne 3. júnová nedeľa). 14. júna si zasa pripomíname Svetový deň darcov krvi a pri tejto príležitosti by som chcel dať do pozornosti nižšie uvedený oznam o možnosti darovať krv počas skupinového odberu, ktorý sa uskutoční v našej obci dňa 21. júna. Koncom mesiaca slávime sviatok sv. Ladislava, patróna nášho kostola, a tak sa môžeme tešiť na hodové slávnosti. Všetci ste na ne srdečne pozvaní.

Želám vám veľa energie pri prácach vo vašich záhradách, ale aj príjemné prežitie prichádzajúcich letných snečných dní.

Tomáš Poledník,
predseda RR

Uzávierka čísla:
10. deň v mesiaci.
Adresa na zasielanie príspevkov:
mojmirovcan@mojmirovce.sk

Mojmirovčan
- mesačník obce Mojmirovce
Vydáva: Obec Mojmirovce
Námestie sv. Ladislava 931/7
951 15 Mojmirovce
IČO: 00308269
Telefón: 037/7798268
e-mail:
starosta@mojmirovce.sk

Zostavila redakčná rada:
predseda
Ing. Tomáš Poledník
členovia:
Mgr. Lívia Belanová
Ing. Jaroslav Horváth
Mgr. Tatiana Ivanová
Mgr. Dagmar Kiššová
Mgr. Gertrúda Štrámová
Tatiana Tóthová
Registračné číslo časopisu
Mojmirovčan:
EV 3260/09.
ISSN 1339 - 0988

Zodpovedný:
Mgr. Martin Palka
- starosta obce
Redakčná rada si vyhradzuje právo krátiť a upravovať príspevky.
Neuverejnené a nevyžiadané príspevky nevraciamy.
Časopis je zverejnený v elektronickej verzii (PDF) na webovej stránke obce.

Grafický dizajn, dtp grafika:
Pavol Deglovič
PANTER PMD s.r.o Nitra,
0905 259 609,
e-mail:
studio@panter-pmd.sk,
www.panter-pmd.sk

* Národná transfúzna stanica v Nitre v spolupráci s MS SČK Mojmirovce oznamuje, že dňa 21. júna 2022 plánuje v našej obci uskutočniť skupinový odber krvi. Odber sa tentokrát bude realizovať v Kultúrnom dome v Mojmirovciach v čase od 8.00 - 11.00 hod. MS SČK Mojmirovce prosí všetkých darcov, ktorí sa môžu odberu zúčastniť, aby prednostne využili túto príležitosť darovania krvi v našej obci.

* Obec Mojmirovce pozýva občanov v sobotu 25. júna 2022 od 18.00 - 22.00 hod. na kultúrny program s názvom Hody 2022, ktoré sa budú konať na Námestí sv. Ladislava. Do tanca a na počúvanie bude hrať hudobná skupina BRILAX.

ZAZNAMENALI SME V OBCE

Lekári stromov

V piatok 20. mája 2022 dvaja arboristi-stromolezci Marek Áč a Tomáš Horváth prišli do nášho parku, aby ošetrili vzácny tristoročný jaseň štíhly (Fraxinus excelsior).

Pamätám si jeho hustú korunu s vetvami až po zem, na ktorých sme sa ako žiaci hojdali. V posledných desaťročiach ale strom chátral. Neodborným opílením hlavných vetiev sa jeho trápenie ešte zrýchlilo. Vďaka projektu Múdre stromy, ktorý zrealizoval NÁRODNÝ TRUST, a vďaka dlhoročnej tradícii spoluporiadania Medzinárodných dní parkov a záhrad v našom parku DROPiK-om o. z. jaseň získal financie na odborné vyšetrenie (vykonali ho dendrológovia z Budapešti) a následné ošetrovanie. Robert Žilík dobrovoľnícky asistoval stromolezcom a dokumentoval prácu. Podobalo sa to tancu baletných majstrov, ktorí sa istili lanami a dostali sa až k vrcholcom stromu. Vypilovali a olamovali suché časti a s veľkou opatrnosťou ich hádzali na zem, aby neutrpel ani najmenší zelený konárik. Osudovo dôležité je pri takejto činnosti „zaujať pracovnú pozíciu“, teda dostať sa do koruny stromu, ukotviť sa, uvoľniť ruky a pomocou pracovného náradia očistiť strom od odumretých častí. Podľa arboristov náš jaseň má pred sebou ešte veľa „úrodných“ rokov, len sa o neho treba starať a – ako podotkli – nevykášať trávu, ktorá rastie pod ním. Drží vlahu v zemi okolo stromu. Jaseň, dominujúci hornej časti parku, stráži uličku „Zamiluvanú“. Je svedkom mnohých príbehov lásky, a možno aj tajomstva, ktoré si zobral na druhý svet pán Brestovský z Nitry. Ten skúmal rodinnú genealógiu a ako mi prezradil, ocom jeho babky bol údajne jeden z rodiny urmínskych grófov.

Robert Žilík

MAJÁLES V MOJMÍROVCIACH A ZRAZ HISTORICKÝCH VOZIDIEL

V poslednú aprílovú sobotu Veteran Car Club Nitra v spolupráci s obcou Mojmirovce usporiadali 30. ročník Nitrianskeho zrazu historických vozidiel, ktorý bol súčasťou tradičného majálesu v našej obci.

Už od skorého rána postupne prichádzali účastníci zrazu so svojimi vzácnymi vozidlami. Po registrácii a otvorení podujatia nasledovala spanilá jazda cez obce Svätoplukovo, Cabaj-Čápor až do Nitry, na Nitriansky hrad. Po prehliadke hradu so sprievodcami sa kolóna po trase cez Ivanka pri Nitre, Komjatice a Poľný Kesov vrátila späť do Mojmiroviec, kde sa námestie do posledného miesta zaplnilo viac ako sto kusmi veteránov. Takto vyzdobené námestie bolo doslova pastvou pre oči, o čom svedčil aj vysoký záujem verejnosti o návštevu podujatia, a to aj zo vzdialených končín Slovenska. Pre najmenších návštevníkov boli pripravené rôzne atrakcie ako skákacie hrady, jazdenie na ponikoch a

jazda na koči po obci. Popoludní okrem možnosti prehliadnuť si kus automobilovej histórie si na svoje prišli aj milovníci hudby. Kultúrny program otvorilo hudobné teleso Swingless Jazz Ensemble pod vedením Martina Štourača. Program pokračoval domácimi účinkujúcimi, ktorých zastupovali Penco, Eiffel a Danča a hudobné duo RuNa. Záver majálesového večera patril hudobnému speváckemu hosťovi Alene Valentínyovej a DJ Jozefovi Cunevovi, ktorí roztancovali celé námestie. Organizátori zrazu na základe pozitívnych ohlasov od návštevníkov vyjadrili presvedčenie, že o rok sa prehliadka vráti do Mojmiroviec.

ToP

Foto: Zuzana Vicenová,,
Ing. Jaroslav Horváth (fotokoláž)

Pro nyckelharpa

Dňa 24. apríla 2022 v nedeľu sa v Kostole sv. Ladislava v Mojmírovciach uskutočnil koncert „Pro nyckelharpa.“

Konal sa pri príležitosti Svetového dňa nyckelharpy - unikátneho hudobného nástroja rozší-

ZAZNAMENALI SME V OBCI

reného po celom svete. Nyckelharpa spája hráčov a milovníkov hudby, prináša radosť v srdci a krásu alikvotných harmónií. Koncert bol zároveň vysielaný online, čím sa aj Slovensko zaradilo do medzinárodne sledovaného podujatia.

Na koncerte účinkoval Robert Žilík – nyckelharpa a spev i jeho hostia: hudobné združenie Musicantica Slovaca, detský spevácky zbor Škovránok pod vedením Márie Žilíkovej-Mandákovovej a gajdoša Tomáša Blažeka. Program koncertu bol zostavený z európskej hudby 12. – 18. storočia.

Nyckelharpa je strunový sláčikový hudobný nástroj. Najstaršie známe správy o ňom sú zo 14. storočia – v ikonografii zo Švédska v podobe reliéfov na kamenných hlavičkách stĺpov kostola, ako aj na freskách zobrazujúcich hrajúcich anjelov v kostoloch v Taliansku. Podobne ako ninera (angl. hurdy-gurdy), aj nyckelharpa má drevenú mechaniku

tangentov (drevených dotkových elementov), pomocou ktorých sa skracujú struny (namiesto ich skrakovania prstami), a tak sa tvorí melódia. Ladenie je violové: C, G, D, A. V minulosti mali nástroje iba jeden rad tangentov. Moderné nástroje majú štyri rady tangentov a dvanásť rezonančných strún pod melodickými strunami. Vďaka tomu hlas nástroja pripomína gambóvu violu d'amore. Tento nástroj postavil Gunther Streffing v Nemecku v roku 2003.

Na Slovensko tento hudobný nástroj priniesol gajdoš Rasťo Trnovec, ktorý bol zrejme prvým nyckelharpistom na Slovensku. Nyckelharpu obdržal Robert Žilík z pozostalosti Rasťa Trnovca pred dvomi rokmi. Obľúbil si ju - ako uviedol - pre jej široké uplatnenie, technickú dokonalosť a terapeutické účinky. Skrátený záznam koncertu Pro nyckelharpa nájdete na: <https://www.youtube.com/watch?v=fMtokxn2YZc&t=473s> (Nyckelharpa day).

Mgr. Mária Žilíková-Mandáková, PhD.

Foto: Branislav Kondel

Za Ľudovítom Kvasňovským

„Snažili sme sa urobiť svet lepším, teraz je rad na mladých.“

E. K.

Nedávno nás opustil rodák, čínorodý človek, ktorý pre našu obec vykonal veľa dobrého, Ľudovít Kvasňovský. Narodil sa 13. apríla v roku 1934 v rodine Jána a Terézie (rod. Palatickej) Kvasňovských, ktorí vchovali desať detí. Rodina žila skromne, v kresťanskom duchu, spáti s prácou na poli. Už od mala chodili deti pomáhať aj do iných dvorov v dedine, súrodenci si vždy pomáhali. Výraznou mierou pomáhali aj pri rozvoji svojej rodnej obce.

Ľudovít bol pedantný a precízny vo všetkom, čo robil. Rodinne založený človek, starostlivý a láskavý, keď nemohol pochváliť, tak nekriticizoval. V roku 1972 prevzal funkciu predsedu Miestneho dozorného výboru COOP Jednota po Štefanovi Čačanom. V počiatočných rokoch oslovil Vojtecha Kincla, spoluzakladateľa organizácie, s myšlienkou písania kroniky, ktorá sa píše dodnes. Funkcie predsedu sa ujal s odhodlaním a myšlienkou prospechu pre obec a ľudí v nej žijúcich. Vo funkcii zotrval až do roku 2021.

Bol aktívnym členom všetkých veľkých miestnych organizácií (dôchodcovia, záhradkári, červený kríž), spieval v súbore Senior. Veľmi rád prezentoval ukážky pletenia korbáčov pre mladých, rád pracoval vo svojej záhrade, podielil sa aj o svoje výpestky. Mal veľa nápadov, bol pracovitý a tvorivý, hlboko veriaci človek.

SPOMÍNAME

Za zásluhy v podpore rozvoja obce, ale aj družstevnej myšlienky získal viaceré ocenenia.

Dlhé roky sa neúnavne snažil, aby sa opravilo parkovisko pred dnešným Supermarketom COOP Jednota na námestí. Jeho žiadosti v mene členov a zákazníkov bolo vyhovené až na sklonku života. Ľudovít Kvasňovský zomrel 28. apríla 2022.

Češť jeho pamiatke.

Robert Žilík

Foto: archív obce

O staviteľovi letohrádku alebo o tom, ako rýchlo strácame kolektívnu pamäť

V roku 2016 obec Mojmirovce pre verejnosť sprístupnila v podobe múzea bývalé šľachtické sídlo, známe ako letohrádok kniežat'a či princa Aldobrandiniho.

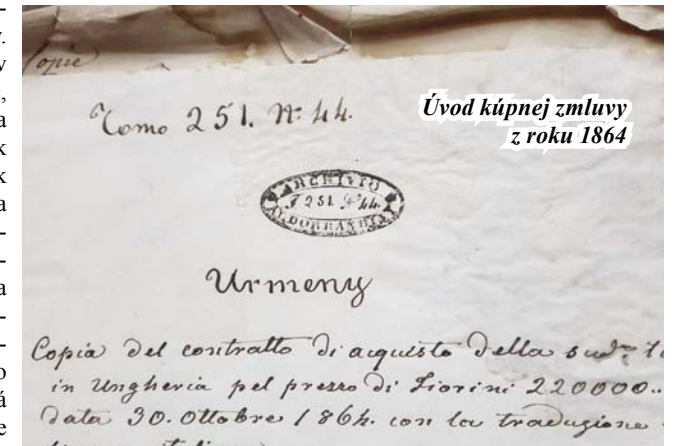
Erb Camilla Aldobrandiniho a Márie Hunyadyovej

Budova kúrie, ktorá je od roku 2011 zaradená do zoznamu národných kultúrnych pamiatok, prešla od čias, kedy ju definitívne začal využívať štát za bývalého režimu, rôznymi premenami. Naposledy slúžili jej priestory verejnosti ako obecná knižnica, potom ju jej zhoršujúci sa technický stav takmer odsúdil na zánik. Ešte začiatkom roka 2015 nemala žiadne využitie, stropy boli prepadnuté, poškodená bola i statika a omietky. Obnove kúrie predchádzal zo zákona pamiatkový výskum. Výskum sa týkal samotnej stavby, ktorá prešla mnohými stavebnými úpravami vrátane zmeny počtu a situovania okien a dverí, ale aj zmenou pôdorysu. Výskum sa okrem pôvodnej dispozície stavby venoval pôvodnej maľovanej a štukovej výzdobe v exteriéri aj interiéri letohrádku a tiež pôvodným kamenným architektonickým prvkom stavby. V dnešnej koncertnej sále bola podrobne zmapovaná už neexistujúca maľovaná výzdoba stropu, zachránený bol malý zvyšok tapiet z 20. rokov 20. storočia. Na pamiatku starých čias boli uchované malé časti z pôvodných okenných rámov, niekoľko železných

prvkov a zvyšok kachlí, ktoré je dnes možné vidieť v múzeu. Kľúčovými boli obnova poškodeného muriva, zastrešenie a odvedenie zrážkovej vody. Výskum komplikovala nielen „necitlivá“ prestavba, ale aj absencia akejkoľvek pôvodnej dokumentácie k stavbe. Hoci niet pochýb, že história letohrádku je imanentnou súčasťou jeho genia loci, histórii stavby a okolnostiam jej výstavby bola venovaná len okrajová pozornosť. Pravdepodobne preto v rýchlosti vznikli niektoré závery, ktoré do danej problematiky vniesli viac nejasností ako poznania. Ako zrejmy sa javil staviteľ letohrádku, za ktorého bol považovaný Camillo Borghese Aldobrandini (1816 – 1902), šľachtic pochádzajúci z talianskej Florencie, ktorý sa do vtedajšieho Urmína priženil do rodiny Hunyadyovcov. Toto tvrdenie obsahuje aj vyhodnotenie pamiatky, v ktorom sa uvádza, že stavebník (Aldobrandini) bol v čase výstavby letohrádku v zložitej spoločenskej situácii, a síce že došlo k rozsobášu s Máriou Hunyadyovou ako jeho prvou manželkou. Vo vyhodnotení je zároveň vyslovený predpoklad, že letohrádok bol súčasťou svadobných darov rodiny Hunyadyovcov manželskému páru. Roky výstavby letohrádku údajne na základe porovnania dátumov narodení autor vyhodnotenia predpokladal do rokov 1842 – 1843. V rozpore s týmto tvrdením bola však stále pomerne živá domáca tradícia, ktorá považovala za rok výstavby kúrie rok 1812. V takom prípade by staviteľom letohrádku nemohol byť Aldobrandini. Vo vyhodnotení sa ďalej uvádza, že po roku 1844 nie je o letohrádku nič známe. Zo spleti informácií tak vzišlo viacero nezodpovedaných otázok. Bolo potrebné hlbšie preveriť udávané roky výstavby letohrádku a údaje o manželstve Camilla Aldobrandiniho. Rok 1812 sme overili na základe mapy, ktorá bola vytvorená počas druhého vojenského mapovania v roku 1839, a ktorú sme získali z Vojenského archívu vo Viedni. Mapa podrobne zachytáva vtedajší Urmín a jeho okolité majere vrátane stavieb, zobrazuje aj dostihovú dráhu na majeri Poľný Kešov. V roku mapovania letohrádok jednoznačne v areáli nestál, iba dve menšie budovy obdĺžnikového tvaru pozdĺž dnešnej Školskej ulice. Rok

1812 sme mohli ako rok výstavby definitívne vylúčiť. Dôsledné porovnanie dátumov narodení Camilla a jeho manželky Márie Hunyadyovej tiež nenasvedčovalo tomu, že mohli byť manželmi v rokoch, ktoré predpokladali výstavbu kúrie na roky 1842 – 1843. Pochybnosti vzbudil rok narodenia tejto šľachtickej, nakoľko nebol jednoznačný. Niektoré dostupné informácie uvádzajú ako rok jej narodenia rok 1828, ďalšie rok 1838. Ak by došlo k výstavbe letohrádku v rokoch, ako ich predpokladalo vyhodnotenie, Aldobrandini by mal najviac 27 rokov, ale Mária by mala v lepšom prípade 14 až 15 a v horšom prípade najviac 5 rokov. Hoci sa ich životy odohrávali v 19. storočí, nie je pravdepodobné, že by bola Mária ako príslušníčka urodzeného rodu vydatá v tak mladom veku. Otáznym sa tak stal aj rozsobáš. Nielenže by sa musela bleskovo ledva po nástupe puberty vydať, ale sa s manželom aj rozísť. Ak sa pozrieme na rozsobáš, bol by veľmi ťažko realizovateľný. Cirkevné právo nepoznalo inštitút rozvodu tak ako civilné. Manželská odluka (ktorá však neruší sobáš samotný) je možná iba zo stanovených dôvodov, pokiaľ by manželstvo nebolo na základe obdobne prísnych a presne stanovených podmienok vyhlásené za nulitné, a teda neplatné. V prvom prípade by sa Camillo nemohol vôbec druhýkrát oženiť, nakoľko by bol v očiach cirkvi stále ženatý. Vzniklo tak podozrenie, že tvrdenie, že Mária bola jeho prvou manželkou, je chybné. Kľúčovým bolo zistiť, kedy sa uskutočnil sobáš s Máriou. Naše pramene neboli dostatočné, obrátili sme sa preto na taliansky Jednotný informačný systém pre archívne suprarentencie, ktorý je primárnym prístupovým bodom pre konzultácie a výskum neštátneho verejného a súkromného archívneho dedičstva, ktoré je v Taliansku zachované mimo štátneho archívu. Archív potvrdil našu domnienku, že Mária Hunyadyová sa nevydávala v čase predpokladanej výstavby letohrádku vo vyhodnotení. Dátum sobáša, ktorý sa konal 15. septembra 1863 vo Viedni, potvrdil taliansky archív. Mária (1838 – 1908) bola druhou Aldobrandiniho manželkou a žila s ňou v manželstve až do svojej smrti. Mali spolu synov Jozefa (Giuseppeho), ktorý sa narodil v roku 1865 vo Frascati, a Ipolita (Ippolita)

narodeného v roku 1869 v Ríme. Prvou manželkou Camilla Aldobrandiniho bola Mária Flóra Paulína d'Arenberg (1823 – 1861), dcéra vojvodu z Arenbergu. Zomrela ako 38-ročná, dospelosti sa so štyroch detí z tohto manželstva dožili dve. O väzbe Camilla Aldobrandiniho s vtedajším Urmínom pritom nesvedčilo iba manželstvo s Máriou, ale i odkúpenie rodového majetku Ťrményiovcov, miestneho šľachtického rodu, ktorý bol v Urmíne doložený už od 13. storočia. Dejinnám tohto rodu sa pomerne podrobne venoval Peter Keresteš, riaditeľ Štátneho archívu v Nitre.

Kúpou Ťrményiovského majetku Aldobrandinim sa zaoberal svojho času i významný regionálny historik Pavol Takáč. Svoj článok o Camillovi Aldobrandinim a letohrádku publikoval aj v časopise Mojmirovčan v roku 1997. Na miestneho historika a jeho osvetu sa však zabudlo, o čom svedčí aj vyhodnotenie a to, že sme poznatky ohľadom predaja Ťrményiovských majetkov museli doslova opäť získať. Aldobrandini podľa Takáča odkúpil tunajšie majetky uvedeného rodu v roku 1859. Takáč píše, že na meno zemanu Jozefa Ťrményiho bolo ešte v roku 1857 v Urmíne zapísaných 43 domov, z toho viaceré zemianske kúrie a malý majer oproti rodovej kúrii Ťrményiovcov. Rod vlastnil aj rozsiahle role, lúky, vinohrady a pasienky. Jozef Ťrményi zastával významné funkcie na panovníckom dvore. Takáč vyslovuje domnienku, že pravdepodobne preto nemal dostatok času na gazdovanie. Majetok bol podľa informácií Pavla Takáča zaťažený hypotékou a pri príležitosti sceľovania majetkových celkov ho v roku 1857 dal Jozef na predaj. Zmluva bola podľa Takáča podpísaná 31. januára 1859 Pavlom Ťrményim, Jozefovým synom. Ako súčasť pre-

daného majetku spomína rodovú kúriu s parkom a záhradou, majere a domy. V článku Takáč ďalej doslova píše: „Takže knieža Aldobrandini, keď sa stal majiteľom domového majetku v Mojmirovciach, dočasne sa ubytoval v starej rodovej kúrii zemanov Urmínskych. Staré stavenie mu nebolo po vôli, istotne mal väčšie nároky na modernejšie panské bývanie. Preto pravdepodobne už v roku 1859 vyprojektoval si a začal stavať prízemný, ale náročný dnešný „malý kaštieľ“. Zdalo sa, že otázka staviteľa je vyriešená. Napriek tomu, ako sa ukázalo, tieto informácie nepodávali jednoznačný ucelený obraz o pôvode letohrádku. Karty zamiešal najmä predpoklad Petra Keresteša, ktorého sme oslovili ako odborníka na rod Ťrményiovcov a riaditeľa štátneho archívu. Na mapách prislúchajúcich k dvom pozemkovým knihám Urmína z rokov 1857 a 1871, ktoré sa nachádzajú v archíve, je letohrádok zakreslený pod parcelovým číslom 188. V roku 1857 bol vlastníkom pozemku s budovou Jozef Ťrményi, v roku 1871 už knieža Aldobrandini. Podľa pozemkových kníh a máp teda letohrádok stál už v roku 1857. Peter Keresteš vyslovil predpoklad, že medzi rokmi 1858 – 1870 ho museli Ťrményiovcia Aldobrandinimu predať. Zmluva z roku 1859 nebola Petrovi Kerestešovi známa. Na základe svojich poznatkov a prebádaných archívnych dokumentov predpokladal, že letohrádok dal postaviť Jozef Ťrményi niekedy medzi rokmi 1840 až 1857. Niektoré dieliky pomyslenej skladačky teda chýbali, čo potvrdzujú aj slová Petra Keresteša o tom, že dôsledný výskum všetkých archívnych prameňov k dejinám našej obce z rokov 1848 – 1918 sa dosiaľ neuskutočnil. Pavlovi Takáčovi pravdepodobne neboli známe fakty z pozemkových kníh zachovaných v archíve, no mal k dispozícii zmluvu z roku 1859, ktorá ho priviedla k záveru, že staviteľom letohrádku bol Camillo Aldobrandini. Rodový historický archív rodu Aldobrandini v talianskom Frascati sme oslovili v nádeji, že by v Taliansku mohli mať o tejto stavbe bližšie vedomosti. Odtiaľ však odpoveď neprišla. Návštevníkov múzea sme oboznamovali s naším pátraním, ktoré bolo zaujímavou súčasťou výkladu pre tých, ktorí prejavili o našu históriu hlbší záujem. Interakcia s návštevníkmi napokon priniesla takmer nečakaný poznatok, ktorý definitívne vyriešil hádanku, kto bol staviteľom letohrádku, a potvrdil, že predpoklad Petra Keresteša bol správny. Skutočnosť, že našej návštevníčke sa podarilo nadviazať kontakt s archívom, aby pomohla múzeu, priniesla prelomo-

vý objav. V archíve, ktorý bol dlhú dobu v rekonštrukcii (azda aj preto sa nám nedostalo z neho odpovede), jeho pracovníčka vyhľadala kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol výlučne predaj nášho letohrádku. Táto zmluva je tým pomyselným dielikom, ktorý nám chýbal v skladačke. Nepoznal ju Pavol Takáč ani náš archív. Teraz už vieme, že ak sa aj bývalý majetok rodu Ťrményiovcov predal v roku 1859 na základe zmluvy, ktorú spomína Pavol Takáč, rod predal letohrádok zvlášť od ostatného majetku v zmluve z 30. októbra 1864. Ako predávajúci v nej vystupuje Pavol Ťrményi, ako kupujúci Camillo Aldobrandini. Kúpna cena letohrádku bola 220 000 zlatých (fiorini). Zmluva bola podpísaná aj Gustávom Appelom ako správcom hunyadyovského panstva a grófom Jozefom Hunyadym (Máriiným otcom) ako vlastníkom hunyadyovského panstva. Ako jurista je na zmluve podpísaný Alexander Kostyal. Rod Ťrményiovcov sa s Urmínom definitívne rozlúčil po predaji všetkých tunajších majetkov princovi Camillovi Borghese Aldobrandinimu v druhej polovici 19. storočia. Za svoje hlavné sídlo si zvolil obec Vál v dnešnom Maďarsku, kde sa nachádza rodová hrobka. Na základe overených skutočností môžeme konštatovať, že staviteľom letohrádku, a teda dnešného múzea, bol Jozef Ťrményi ml. (1807 – 1880), vnuk Jozefa Ťrményiho st. (1741 – 1825), významného reformátora školstva v službách kráľovnej Márie Terézie.

Výskumná činnosť je nenahraditeľnou súčasťou práce v múzeu. Ako vidíme, kolektívna pamäť sa stráca rýchlejšie, ako by sme možno očakávali. Od udalostí zmienených v článku neuplynulo ani 200 rokov. Z časti to môžeme pripísať aj faktu, že po dvoch svetových vojnách sa dejiny spojené s bývalou habsburskou monarchiou a najmä šľachtickými rodmi dostali do úzadia. Dejiny monarchie sa z ideologických dôvodov zúžili na symbol tisícročného útlaku Slovákov a šľachtické rody sa stali predstaviteľmi buržoázie, ktorá vykorisťuje proletariát. Dnes si začíname uvedomovať, že v súčasnosti už prekonanými interpretáciami dejín sme stratili veľkú časť poznania doby, v akej žili naši predkovia. Múzeum svojou činnosťou prispieva k opätovnému odkrývaniu histórie nášho regiónu, prispieva k pochopeniu toho, čo nás z minulosti obklopuje dodnes a svojím spôsobom aj naďalej formuje.

Tatiana Ivanová

Foto: archív v Taliansku

Mojmírovce privítali primátorov a starostov z celého Slovenska

Mojmírovce privítali v dňoch 26. – 28. apríla starostov a primátorov z rôznych častí Slovenska. Rýdzo pánska zostava sa venovala futbalu, keďže na programe bola príprava na tradičný európsky turnaj starostov, ktorý sa uskutoční začiatkom júna na trnavskom štadióne. Turnaj bude v tomto roku hostiť Slovensko pod organizačnou záštitou ZMOS a Futbalovej asociácie starostov SR.

Podobné sústredenie sa na trávniku FK Mojmirovce odohralo i pred pár rokmi a som rád, že som bol opätovne oslovený, aby som pomohol s organizáciou a vytvorením zázemia práve u nás v Mojmirovciach.

Obec Mojmirovce v spolupráci s obcou Svätoplukovo a FK Mojmirovce vytvorili podmienky pre realizáciu sústredenia, Kaštieľ Mojmirov-

ce poskytol svoje služby, Regionálne múzeum Mojmirovce predstavilo históriu našej obce a PD Mojmirovce zase svoje produkty.

Predstavitelia miest a obcí sa – ako to už býva zvykom – nevyhli ani pracovným záležitostiam a mimo športovej časti sa venovali i témam, ktoré majú dopad na každodenný chod samospráv a teda nás občanov.

Vzhľadom k tomu, že povrch ihriska v Mojmirovciach bol po čerstvej rekonštrukcii, hosťom bol k dispozícii areál vo Svätoplukove, začo samozrejme susednej obci patrí poďakovanie.

Poďakovanie patrí i obci Mojmirovce, starostovi Mgr. Martinovi Palkovi, ako hlavnému hosťovi podujatia, zástupcom FK Mojmirovce na čele s Jozefom Filom a Lukášom Palkom, ako aj všetkým, ktorí prispeli k príjemnému priebehu stretnutia. Viacerí návštevníci sa vyjadrili, že sa do Mojmiroviec radi vrátia, čo ma veľmi teší.

Držíme palce, aby sa medzinárodné športové podujatie vydarilo rovnako ako stretnutie primátorov a starostov v našej obci.

Mgr. Juraj Švarc

Deň Zeme

Dvadsiaty druhý apríl je Medzinárodným dňom Zeme. Oslavuje sa každoročne už od roku 1970. V modernom poňatí ide o ekologicky motivovaný sviatok upozorňujúci ľudí na dôsledky ničenia životného prostredia.

Žiaci našej školy sa v tento deň venovali aktivitám spojeným s ochranou Zeme.

Pre žiakov I. stupňa si dievčatá deviateho ročníka pod vedením Ing. Karin Benčíkovej pripravili vo veľkej telocvični stanovišťa, na ktorých žiakov preskúšali zo znalostí prírody – žiaci určovali rastliny, živočíchy, spoznávali stopy zvierat, triedili odpad formou pexesa, tvorili kolobeh vody v prírode, hádali prírodovedné hádanky, skladali puzzle a zahrali si aj prírodovednú hru.

Žiaci II. stupňa pod vedením Mgr. Daniely Valíčkovej mali pripravených dvanásť stanovišť zameraných na environmentálnu výchovu v priestoroch prvého poschodia, nakoľko bolo nepriaznivé počasie. Žiaci vytvorili päťčlenné skupiny. Každý tím absolvoval jednotlivé stanovišťa, na ktorých zbierali body. Žiaci, ktorí neplnili úlohy, si s pedagógmi v triede pozreli dokumenty a vypracovávali kvízy o histórii vzniku Dňa Zeme, ekologických problémoch a triedení odpadu. Netradičné vyučovanie bolo zaujímavé a obohacujúce.

Mgr. Daniela Valíčková,
Ing. Karin Benčíková
Foto: Katarína Bašková

Deň narcisov

Na Slovensku je veľa zbierok, ktoré každý rok pomáhajú ľuďom v ťažkej životnej situácii. Pre ľudí s rakovinou je však zbierka počas Dňa narcisov tá najvzácnejšia.

Liga proti rakovine zorganizovala v roku 2022 verejnú zbierku na pomoc pacientom s týmto ochorením už po 26-krát. Vo štvrtok 28. apríla sa zapojili do zbierky v priestoroch našej školy žiaci i jej zamestnanci a vyzbierali sme sumu 343 eur. Ďakujeme, že pomáhate a že ste si aj vy priplli tento kvietok, ktorý symbolizuje podporu onkologicky chorým pacientom.

PaedDr. Mária Eliašová
Foto: Katarína Bašková

Medzinárodný deň tanca

Deň, ktorý spája ľudí prostredníctvom tanca bez ohľadu na národnosť, politické, kultúrne, či etnické bariéry, sme si pripomenuli 29. apríla.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa tanca mali žiaci druhého stupňa možnosť zapojiť sa do tanečnej výzvy. Mnohí žiaci túto možnosť využili a zhromaždili sa počas štvrtej vyučovacej hodiny pred budovou školy. Počas hodiny sa s nadšením naučili jednoduchý kruhový tanec, nazývaný aj belgický tanec.

Neobyčajné rytmy zlákali do tanca mnohých

žiacov od piateho až po deviaty ročník. Nadšenie a zápal bolo badať v pohyboch všetkých žiakov, ktorí sa tanečnej hodiny zúčastnili.

Mgr. Blanka Sabolíkova
Foto: Katarína Bašková

Vo štvrtok 5. mája sa uskutočnilo podujatie pre žiakov štvrtého ročníka pod názvom Večer v školskej knižnici. Program plný zábavy a tvorivosti začal prezentáciou života britského spisovateľa Roalda Dahla a jeho kníh pre deti. Pokračovali sme čítaním úryvkov z kníh, pozreli sme si filmové spracovanie Matildy a vyskúšali sme si hľadanie šifrovaných názvov kníh. Medzi jednotlivými úlohami žiakov čakalo občerstvenie – ovocie, pukance, pizza, čaj. Hlavnou myšlienkou večera bola podpora pozitívneho vzťahu žiakov ku knihám a k čítaniu, ako aj snaha vytvoriť priestor pre spoločné čitateľské zážitky. Večer pripravili priateľky kníh, pani učiteľky Natália Poláková a Monika Palatická.

Mgr. Monika Palatická
Foto: Mgr. Natália Poláková

Večer v knižnici s Roaldom Dahlom a jeho Matildou, malou, veľkou čitateľkou

Školský výlet do Malých Karpát

Pohorie Malé Karpaty je často navštevované turistami a vyhľadávané kvôli prírodným a kultúrnym krásam, ku ktorým neodmysliteľne patrí aj Smolenický zámok. Samotný zámok sa mnohým spája s rôznymi sfilmovanými rozprávkami, napríklad Dúhová panna, O ľuďoch a čarodejníkoch a v roku 2020 sa na zámku nakrútil film O liečivej vode.

Krásne prostredie Smolenického zámku a Včelárskej záhrady navštívili 12. mája i žiaci štvrtého ročníka našej základnej školy. Na zámok sme sa dostali pešo turistickou cestičkou, prešli sme hradnou bránou a vstúpili na nádvorie, kde sme si oddýchlí a spoznávali okolie. Sprievodkyňa nás oboznámila aj s históriou pôvodného

hradu, ktorý stál na mieste súčasného zámku. Súčasťou hradieb zámku sú bašty, ktoré v minulosti plnili dôležitú obrannú úlohu. Pred vstupom do zámku nás sprievodkyňa upozornila na nápis nad dverami. Niesol meno zakladateľa grófa

herný výhľad na pohorie Malých Karpát, i jeho najvyššieho vrchu Záruby. Z ďalších svetových strán sme pozorovali okolitý život v mestách, na poliach i cestách. Za krajšieho počasia by sme určite videli aj Zobor.

Výlet pokračoval návštevou Včelárskej záhrady neďaleko zámku. Lektori popisali žiakom život a význam včiel, ukázali im rôzne druhy úľov, zatancovali sme si včelí tanec a nechýbala ani ochutnávka repkového, kvetového a agátového medu. Žiaci si v tvorivých dielnach mohli vyrobiť svoju vlastnú sviečku. Obchodík so suvenírmi ponúkol rôzny sortiment včelích výrobkov od sviečok a kozmetiky, až po nápoje obsahujúce med. Bohatý bol aj výber magnetiek a drevených výrobkov s tematikou včelárstva.

Jozefa Pálffyho. V interiéri zámku sme prechádzali niekoľkými salónmi pomenovanými podľa farebných odtieňov stien, ktoré zdobili barokové zrkadlá a obrazy. Na vežu zámku sme vystupovali pomaličky, pričom sme si trikrát oddýchli na medzipodlažiach, kde boli vystavené staré detské kočíky, zbrane a fotografie zachytávajúce históriu pôvodného hradu. Po zdaní 99 schodov sme sa dostali na samotnú vežu zámku. Bol z nej nád-

Žiakom sa výlet nesmierne páčil. Strávili sme čas v prírode, spoznali sme kúsok histórie našej krajiny a vo Včelárskej záhrade sme zažili aj praktické vyučovanie, ktoré si budeme určite dlho pamätať.

Mgr. Dagmar Kiššová
Foto: Katarína Bašková

V tomto období nám naše záhrady prinášajú už mnohé druhy čerstvej a najmä zdravej zeleniny, ktorá sa ako príloha vynikajúco hodí ku grilovanej rybe.

Grilovaný zubáč so šafranovým rizotom a parenou zeleninou

Potrebujeme (2 porcie):

zubáča alebo pstruha, aljašskú tresku, pražmu kráľovskú (najskôr ich vyfiletujeme a zbavíme kostičiek)
soľ, maslo
kúsok tymianu alebo rozmarínu
olej

Šafranové rizoto:

200 g ryže Arborio originál
5 g masla,
2 dcl bieleho vína
2,5 dcl vody, 100 g parmezánu
1 g šafranu, 2 bobkové listy
cibuľu, soľ, olej

Postup:

Zubáča opečieme na rozpalenom oleji s kožou dolu. Osolíme, pridáme tymian alebo rozmarín. Keď je dobre opečený, prevrátíme ho. V hrnci na oleji osmažíme cibuľu, pridáme ryžu (neumývame ju), podlejeme vínom a vodou, osolíme. Pridáme šafran a dusíme 15 – 20 minút. Pridáme trochu masla a parmezán. Dochutíme.

Parená zelenina:

Vodu zovrieme a pridáme očistenú zeleninu: baby mrkvu, cuketu, petržlen, reďkovku, romanesco karfiol, brokolicu a osolíme (len obvaríme, sparíme ju). Zlejeme z vody a ochladíme v studenej vode, scedíme. Na panvicu dáme trochu masla, pridáme zeleninu, dochutíme soľou.

Zeleninu podávame so šafranovým rizotom a zubáčom. Dozdobíme bylinkami.

*Dobrá chuť praje
všetkým čitateľom
Mária Černeková.*

Mgr. Dagmar Kiššová
Foto: Ing. Jaroslav Horváth

STARÉ ČASOPISY

ROHÁČ, KAMARÁT,
FILMaDIVADLO, KINO,
ELEKTRÓN, AUTO-MOTO ...
výkup 0905 259 609

mail: pd@panter-pmd.sk

Autoškola PANTER

JAZDÍME BEZPEČNE!

Čo je prioritou praktickej jazdy?

„Naučiť vás rozvahe, rozhodnosti, predvídavosti a ohľaduplnosti v cestnej premávke. Ukázať vám plynulosť, ktorá prináša to najdôležitejšie - vašu bezpečnosť.“

Jednoducho, vštepiť vám správny spôsob jazdy.“

INFOLINKA: 0905 554 888

MANUAL & AUTOMAT

Pavol Deglovíč
majiteľ
a inštruktor AŠ PANTER

Výcvik žiadateľov o vodičské oprávnenie sk. B a B 96

Prihlásiť sa môžete DENNE od 10.00 - 17.30 hod

Autoškola PANTER Golianova 83 Nitra - Čermáň